

«Navn»
Att.: «Attention»
«Adresse»
«Postnr» «By»
«Land»

Eva Meyer Rokkjær
Biolog

Mobil tlf.: 21 31 42 91
EVMRO@vejle.dk

24. april 2025

J. nr.: 01.05.08-P25-8-25

Dispensation til klima-lavbundsprojekt samt tilladelse til etablering af søer

Vejle Kommune har den 28. november 2024 modtaget en ansøgning om dispensation til at lave et klima-lavbundsprojekt ved Ravning i Vejle Ådal. I samme omgang søges der tilladelse til at etablere søer, som en del af klima-lavbundsprojektet.

Kommunens afgørelse

Der gives dispensation til at lave et klima-lavbundsprojekt i beskyttet natur som ansøgt efter § 65, stk. 2, jf. naturbeskyttelseslovens generelle bestemmelser om beskyttede naturtyper, jf. § 3 stk. 2 nr. 4¹. Der meddeles også dispensation fra åbeskyttelseslinjen og fortidsmindebeskyttelseslinjen efter § 65, stk. 1 og stk. 2, jf. §§ 16 og 18, i naturbeskyttelsesloven. Ligeledes meddeles der tilladelse til at etablere søer samt fladvande efter § 35 stk. 1, i planloven².

Dispensationen er på følgende betingelser:

1. Dispensationen / tilladelsen er betinget af, at der også meddeles dispensation til projektet fra Fredningsnævnet.
2. Projektet skal udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet, der ligger til grund for vurderingerne i dispensationen / tilladelsen.
3. Der skal udlægges kørerplader, hvis der er risiko for påvirkning af den beskyttede natur. Dette kan f.eks. være som følge af trykskader fra store maskiner, eller ved oplæg af opgravet materiale.
4. Kørerplader skal fjernes umiddelbart efter endt brug, for at minimere risikoen for varig påvirkning af naturen.

**Teknik & Miljø
Natur & Udeliv**

Kirketorvet 22, 7100 Vejle
Tlf.: 76 81 22 30
naturudeliv@vejle.dk

Åbningstider
Fremmøde
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

Telefon
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

¹ Lbk nr. 927 af 28. juni 2024

² Bekendtgørelse af lov om planlægning LBK nr. 1157 af 1. juli 2020 med efterfølgende rettelser.

5. Når der skal udlægges køreplader tæt ved habitatnatur eller botaniske hotspots skal der være en fagperson fra Natur og Udeliv, Vejle Kommune, med kendskab til naturtyper til stede.
6. I forbindelse med genslyngning af åen indenfor Natura 2000-området, Egtved Ådal, skal arbejdet hermed foregå udenfor de habitatnaturtyper, som er en del af udpegningsgrundlaget.
7. Ved genslyngning af Vejle Å kan der være risiko for at påtræffe fortidsminder, da der er kendskab til mange stenalderbopladser i området. Der skal derfor foretages en arkæologisk forundersøgelse eller overvågning af gravearbejdet.
8. Arbejdet skal straks standses og der skal tages kontakt til Vejle Museerne (tlf. 7681 3100), hvis man i forbindelse med gravearbejdet støder på kulturhistoriske eller arkæologiske spor.
9. Der må ikke udsættes fugle, fisk, krebs eller andre dyr i eller ved søerne, da det ændrer naturen i vandhullet.
10. Der må ikke fodres, opstilles andehuse, hegn eller andre specielle indretninger i eller ved søerne.
11. Projektansvarlig har selv ansvaret for at undersøge i Ledningsejerregisteret www.ler.dk, hvilke ledninger der ligger i det område, du vil grave i.
12. Søerne skal anlægges med flade brinker med en hældning på ca. 1:5, og bredzonerne skal gives et varieret og let bugtet forløb, så de passer naturligt ind i landskabet.
13. Der må ikke laves ø/øer i søerne.
14. Materialet fra opgravningerne til søerne må ikke placeres i områder med beskyttet natur
15. Der må gerne sættes et almindeligt kreaturhegn omkring vandhullet.
16. Ændringer af grøfter, kanaler, rørledninger og dræn kræver en tilladelse jf. vandløbslovens § 6, stk. 1 og 2. Denne dispensation er betinget af at der også gives tilladelse til projektet efter vandløbsloven.
17. Der må ikke laves direkte forbindelse mellem søerne og vandløb, herunder indvinde vand til eller fra søerne. En eventuel ansøgning om tilladelse skal sendes til Teknik & Miljø, Vand, Kirketorvet 22, 7100 Vejle.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år. Tilladelsen til etablering af søer bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Dispensation / tilladelsen fritager dig ikke for at søge om tilladelse / dispensation efter anden lovgivning.

Hvis du er i tvivl om noget i denne afgørelse, er du velkommen til at ringe hertil.

Sagsfremstilling

Der søges om dispensation / tilladelse til etablering af 453 hektar klima-lavbundsprojekt i den centrale del af Vejle Ådal ved Ravning. Projektområdet omfatter primært lavbundsarealerne i bunden af ådalen og strækker sig fra Runkenbjerg i vest til Vingsted i øst.

Udtagningen af landbrugsjord og vådgøring af ådalens tørvejord forventes at give en effekt på 4.373 tons CO₂-ækvivalenter/år. Projektets samlede kvælstoffjernelse forventes at blive på 4,78 tons N/år.

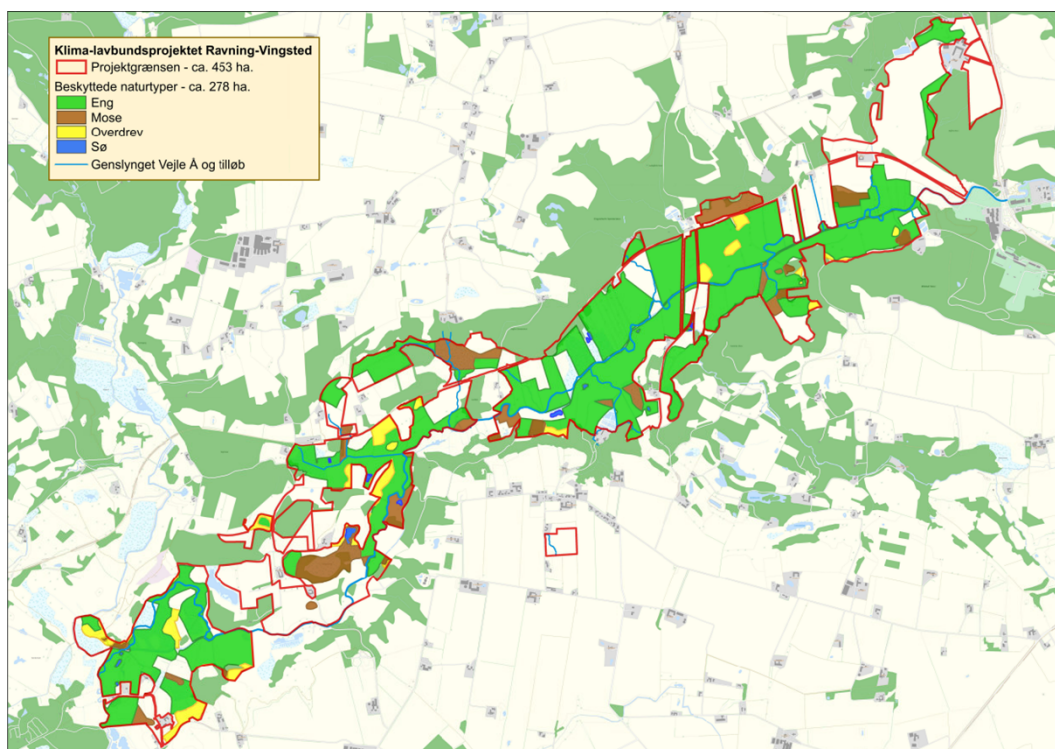
Klima-lavbundsprojekt Ravning bliver gennemført med baggrund i Miljøstyrelsens (nu Styrelsen for Arealomlægning og Vandmiljø) klima-lavbundsordning.

Projektets primære formål er at bidrage til at reducere landbrugets drivhusgasudledning ved at udtage og omdanne kulstofrige landbrugsjorde til vådområder med mere naturlig hydrologi ved f.eks. at afbryde dræn, sløjfe grøfter og genslynge Vejle Å med tilløb. Derudover bidrager projektet til at forbedre vandmiljøet ved at reducere udledningen af kvælstof til Vejle Fjord. Projektet forøger ligeledes ådalens bufferkapacitet i forhold til store og pludselige vandmængder og har derfor en positiv klimaeffekt på Vejle Bys oversvømmelsesudfordringer. Endelig vil projektet bidrage med en lang række positive effekter for biodiversitet og nogle naturtyper.

Relevante bilag findes via linket:

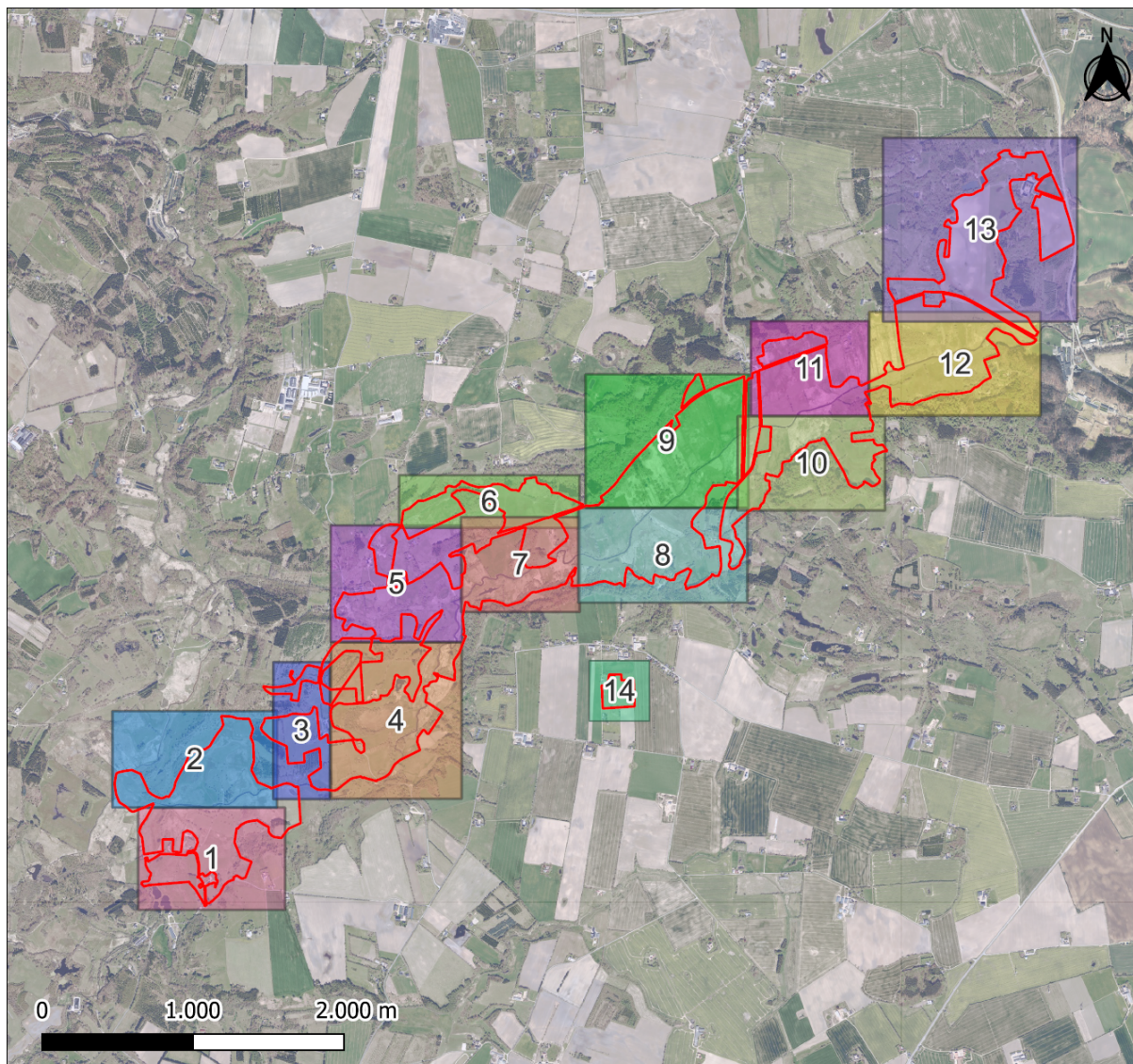
https://kortservice2.vejle.dk/kort/resources/Doklink/Klimalavbundsprojekt_Ravning/

Projektområdet er vist på kortet nedenfor.

Figur 1. Kort over projektområdet, hvor den røde linje markerer projektafgrænsningen og beskyttet natur er vist med farverne grøn, brun, gul og blå afhængig af om der er tale om hhv. eng, mose, overdrev eller sø.

Klima-lavbundsprojektet er inddelt i 14 delområder, som er vist på figur 2 nedenfor. Tiltagene i de 14 delområder fremgår af oversigtskortene med delområderne, som ses af "Bilag 12 Projekttiltag_marts2025".

Figur 2. Projektområdets 14 delområder.

Projektbeskrivelse

Som en del af klima-lavbundsprojektet er der projekteret 25 tiltagstyper. De forskellige tiltag fremgår af tabellen nedenfor og en uddybende beskrivelse ses i Teknisk og biologisk forundersøgelse: Klima-Lavbundsprojekt Ravning, der findes som bilaget "Ravning_KLP_Teknisk forundersøgelse". Af "Bilag 12 Projekttiltag_marts2025", ses hvilke tiltag, der anvendes indenfor de 14 forskellige delområder.

NR.	TILTAGSTYPE	SAMLET ANTAL TILTAG	SAMLET LÆNGDE/AREAL
	Vandløb		
1	Nyt vandløb (genslyngning)	Vejle Å: 14 strækninger Øvrige: 21 strækninger	Vejle Å: 3.347 m Øvrige: 3.882 m
2	Udlægning af grus og sten	Vejle Å: 9 strækninger Øvrige: 16 strækninger	Vejle Å: 754 m Øvrige: 2.889 m
3	Variation og skjul m. træ og større sten	132 stk	
4	Bundhævning m. træ	25 stk	
	Vand på terræn		
5	Fladvand	7 områder	5.885 m ²
6	Sø	8 områder	105.353 m ²
7	Overløbstærskel m. sten	5 stk	
8	Overrisling/kærområde	Udgår	
	Afvanding		
9	Siverende	11 strækninger	824 m
10	Delvis lukning af grøft/vandløb m. jord	41 strækninger	3.399 m
11	Lukning af grøft med jord	39 strækninger	6.206 m
12	Knusning af brønd	47 stk	
13	Knusning af dræn	33 strækninger	8.355 m
14	Knusning af vandløbsrør	7 strækninger	968 m
15	Ny brønd	5 stk	
16	Ny rørlægning	5 strækninger	257 m
17	Omlægning af dræn	1 strækninger	500 m
18	Eksisterende dræn	6 strækninger	475 m
19	Eksisterende brønd	4 stk	
	Adgang (kreaturer + mindre køretøjer)		
20	Overkørsel/underføring m. rør	16 strækninger	197 m
21	Overkørsel m. sten	4 stk	
	Terræn		
22	Afgravning/Terrænregulering	19 områder	15.562 m ²
23	Jordpåfyldning/Terrænhævning	34 områder	18.154 m ²
24	Forstærkning af grusvej	1 strækning	87 m
	Særlige tiltag		
25	Særlige tiltag	14 stk.	

Tabel 1. Oversigt over de tiltag som indgår i projektet.

Beskrivelse af området

En stor del af området, hvor man ønsker at lave klima-lavbundsprojekt, er beskyttet natur. Her er der tale om arealer langs Vejle Å, som består af enge, moser, overdrev og søer. Den vestlige ende af projektområdet ligger tilmed indenfor Natura 2000-området, Egtved Ådal, hvor der også er habitatnatur, som dog ikke berøres af anlægsarbejdet. Hele området er desuden omfattet af fredninger, hvor den vestlige del ligger indenfor Nybjerg Mølle fredningen og den østlige indenfor

Vejle Ådal fredningen. Derudover er der også åbeskyttelseslinje samt fortidsminder, herunder Ravningbroen. Projektområdet er endvidere omfattet af forskellige kommuneplansudpegninger.

Beskyttet natur

Vejle Kommune har haft Habitat Vision til at besigtige arealerne. Besigtigelserne er udført i perioderne 11. maj til 21. juli 2022 samt 6. juni til 22. juni 2023. I alt har Habitat Vision udført 162 besigtigelser. Vejle Kommune har også selv udført enkelte besigtigelser.

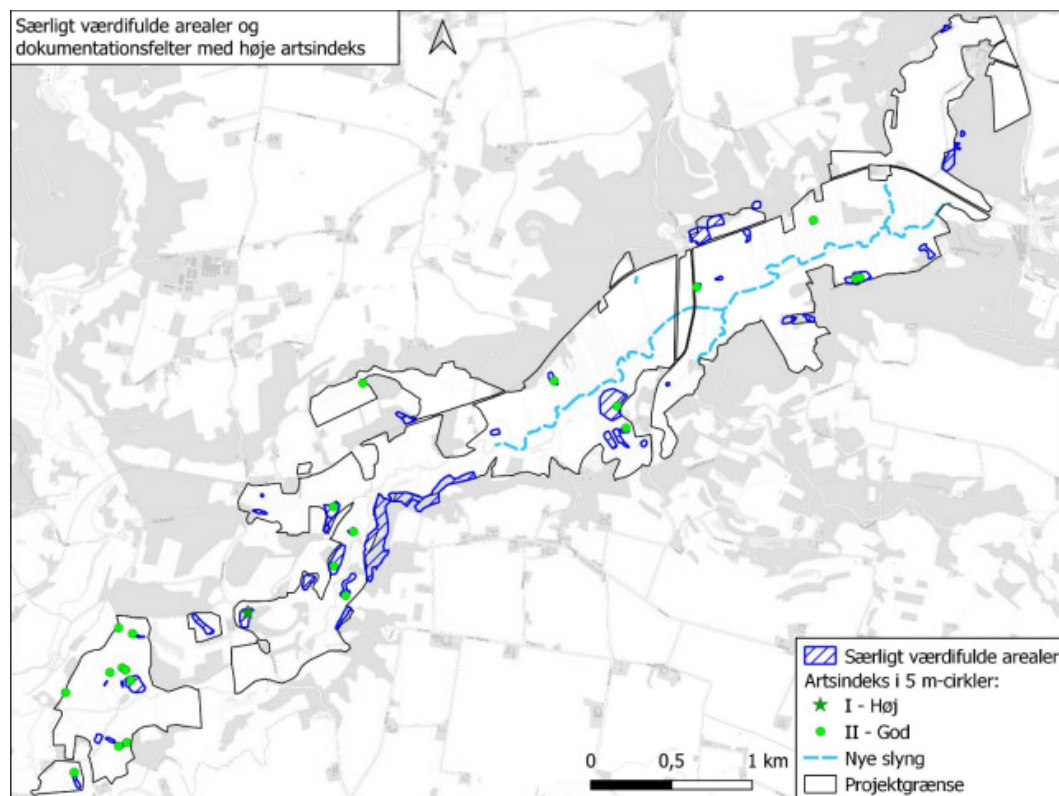
En overordnet gennemgang af Habitat Visions besigtigelser ses af bilag 6.

Naturforholdene for de første 13 delområder (delområde 14 er ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3) ses af bilag 5.

Data fra besigtigelserne ses af Danmarks Naturdata <https://naturdata.miljoeportal.dk/>

I den tekniske forundersøgelse (bilaget "Ravning_KLP_Teknisk forundersøgelse") er der lavet en gennemgang af beskyttet natur indenfor projektområdet, og hvordan projektet påvirker naturen.

På baggrund af besigtigelserne har Habitat Vision lavet et kort over botaniske hotspots, som viser særligt værdifulde arealer (Se figur 3). De botaniske hotspots er primært lokaliseret på de højere liggende arealer og anlægsarbejdet vil hovedsageligt foregå på de lavtliggende arealer. Der er ikke overlap mellem de botaniske hotspots og anlægsarbejdet, hvorfor de botaniske hotspots ikke vil påvirkes negativt af projektet. Tværtimod forventes projektet at samle og øge kvaliteten af de botaniske hotspots.

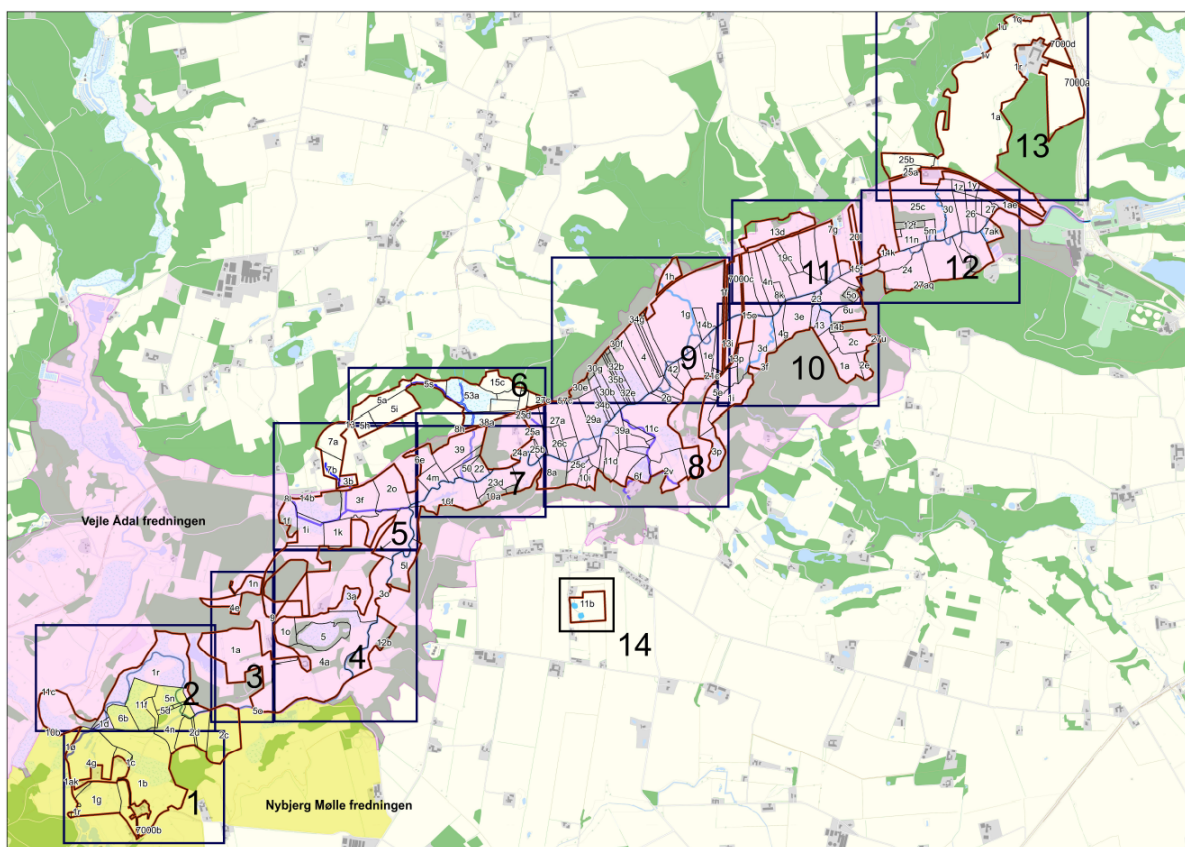
Figur 3. Kort over botaniske hotspots områder indenfor projektgrænsen.

Overordnet set vil projektets tiltag resultere i en mere dynamisk natur med mere naturlig hydrologi, hvilket man forventer vil øge naturværdien i hele projektområdet. Søerne som etableres forventes også at bidrage til større og mere sammenhængende natur. Ligeledes vil en ekstensivering af engene med mindre høslæt og mere afgræsning resultere i større botaniske værdier.

Ved gennemførelse af projektet gennemgraves flere § 3-beskyttede områder. Dette forventes ikke at forringe de konkrete naturområder, men for at mindske påvirkningen på den beskyttede natur stilles der vilkår om, at der skal udlægges køreplader, hvor det vurderes nødvendigt, for at undgå strukturskader, f.eks. i de vådeste områder. Udlægningen skal ske i samarbejde med en fagperson fra Natur og Udeliv, Vejle Kommune, så man sikrer de beskyttede områder bedst muligt.

Fredninger

Dele af projektområdet er beliggende indenfor Fredningen Nybjerg Mølle, mens hovedparten af projektområdet ligger indenfor Vejle Ådal fredningen (se figur 4). Projektet kræver således en dispensation fra Fredningsnævnet.

Figur 4. Kort over fredninger. Gul markerer Nybjerg Mølle fredningen og pink markerer Vejle Ådal Fredningen. Underopdelingen referer til projektets 14 delområder.

Åbeskyttelseslinjen

Af vejledningen til naturbeskyttelseslovens § 16 fremgår, at *bestemmelsens formål er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv.*

I forbindelse med projektet laves der mindre terrænændringer, når der opfyldes grøfter, udlægges grus, laves afgravninger og jordpåfyldninger. Flere af ændringer vil forekomme indenfor åbeskyttelseslinjen og kræver derfor en dispensation herfra. De nye søer ligger dog alle udenfor åbeskyttelseslinjen og det er således kun vandstandshævningen i Tørskind sø, der vil komme indenfor åbeskyttelseslinjen.

Ændringerne foregår alle nede i terrænet og der vil ikke være store anlæg og lignende som vil påvirke landskabet markant. Tværtimod vurderes det, at ændringerne vil gøre landskabet omkring Vejle Å mere naturligt og dynamisk. Samtidig vurderes det, at projektet vil gavne dyre- og plantelivet i og omkring åen med flere og bedre levesteder og bedre spredningsmuligheder. Det er derfor vurderet, at projektet ikke strider imod åbeskyttelseslinjens formål.

Fortidsmindebeskyttelseslinjen

Af vejledningen til naturbeskyttelseslovens § 18 fremgår, at *formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer. Både den generelle betydning af fortidsminderne i landskabsbilledet og indsyn til samt udsyn fra fortidsminderne skal sikres med bestemmelsen. Samtidig skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag i området omkring fortidsminderne, idet der ofte er særligt mange kulturhistoriske levn i områderne tæt ved de fredede fortidsminder.*

Projektarbejdet kommer indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen for Ravningbroen, som er et broanlæg opført af kong Harald Blåtand omkring år 980. Overlappende med fortidsmindebeskyttelseslinjen for Ravningbroen er der også fortidsmindebeskyttelseslinjer for to hulveje.

Vejle Museerne er blevet hørt vedrørende de tre fortidsminder og har haft følgende bemærkninger:

Det er museets vurdering at knusning af dræn indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen er uproblematisk. I forbindelse med genslyngning af Vejle Å kan der være risiko for at påtræffe fortidsminder, da der er kendskab til mange stenalderbopladser i området. Det anbefales, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse eller overvågning af gravearbejdet.

Da arbejdet udføres nede i terrænet og der ikke laves ændringer, som ændrer fortidsmindernes fremtoning i landskabet eller ændrer indsynet til dem, vurderes det, at projektet ikke strider imod formålet om, at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer.

Med vilkår om arkæologisk forundersøgelse eller overvågning af gravearbejdet, samt vilkår om at standse arbejdet og kontakte Vejle Museerne ved fund af kulturhistoriske eller arkæologiske fund vurderes det, at man sikrer de arkæologiske lag og eventuelle fund.

Overordnet set vurderer Vejle Kommune, at projektet ikke strider imod bestemmelsens formål.

Bilag IV-arter

Indenfor projektområdet er der registreret bilag IV-arterne birkemus, odder, flere arter af padder herunder spidssnudet frø og flagermus. Ligeledes er der registreret fugle på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1.

Observationerne af de forskellige arter, samt en beskrivelse af deres levevis ses af bilaget "Ravning_KLP_Teknisk forundersøgelse", hvor der også er lavet en væsentlighedsvurdering for bilag IV-arterne samt en vurdering ift. arter på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag IV.

Rapportens overordnede vurdering for de registrerede arter er, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af dem, men derimod at en realisering af projektet vil kunne gavne mange af arterne. Vejle Kommune er enig i rapportens vurderinger og vurderer dermed at realiseringen af projektet ikke vil påvirke yngle- og rasteområder for arter opført på EUs Habitatdirektivets bilag IV, negativt.

Natura 2000

Projektområdet ligger inden for Natura 2000-område nr. N238 Egtved Ådal, som består af habitatområde H238 Egtved Ådal.

Udpegningsgrundlaget for H238 er:

1096 Bæklampret
1355 Odder
2330 Græs-indlandsklit
3150 Næringsrig sø
3160 Brunvandet sø
3260 Vandløb med vandplanter
4030 Tør hede
5130 Enebærkrat
6210 Kalkoverdrev*
6230 Surt overdrev*
6410 Tidvis våd eng
6430 Bræmmer med høje urter
7140 Hængesæk
7220 Kilder og væld*
7230 Riggær
9110 Bøg på mor
9120 Bøg på mor med kristtorn
9160 Ege-blandskov
9190 Stilkege-krat
91D0 Skovbevokset tørvemose*
91E0 Elle- og askeskov*

Naturtyper markeret med * er prioriterede naturtyper.

I den tekniske forundersøgelse (Ravning_KLP_Teknisk forundersøgelse) er der lavet en væsentlighedsvurdering i forhold til Natura 2000-området Egtved Ådal. For habitatnaturtyperne Surt overdrev, Tidvis våd eng, Kildevæld og Elle- og askeskov er det vurderet, at en væsentlig påvirkning af habitatnaturtyperne kan afvises, både under anlægsfasen og efter projektet er gennemført.

For riggær er det vurderet, at dræningsophøret vil være til gavn for riggæret, da der skabes en mere naturlig hydrologi, og det forventes, at arealet med riggær vil øges som følge af projekrealiseringen. Dog skal der i forbindelse med anlægsarbejdet tages højde for riggæret, således at kørsel med anlægsmaskiner og oplæg af materialer undgås, hvilket der derfor stilles vilkår om.

Naturtypen Urtebræmme og Vandløb med vandplanter, vil blive påvirket på de vandløbsstrækninger, som sløjfes i forbindelse med genslyngningen af Vejle Å. Det forventes dog hurtigt at reetablere sig lang de nye vandløbsstrækninger og på sigt forventes naturtypernes udbredelse i området at være større end i dag.

I forhold til vandløb er der projekteret en række tiltag i relation til denne habitatnaturtype (3260). Overordnet set vil den fysiske variation i Vejle Å m.m. blive forøget – både ved deciderede genslyngninger, men også ved udlægning af dødt ved, sten og gydestryg. Herved øges diversiteten med flere forskellige substrat- og strømningsforhold – og dermed flere habitater til gavn for vegetationen, fisk og smådyr. Der forekommer således en midlertidig men fuldstændig reversibel påvirkning af naturtypen vandløb, hvor eftertilstanden vil være bedre end udgangspunktet.

Selvom enkelte udpegede naturtyper, vil blive påvirket i anlægsfasen, når vandløbet omlægges, vurderes det ikke at have en væsentlig negativpåvirkning på Natura2000-området. Samlet set vurderes det, at projektet vil øge udbredelsen og forbedre tilstanden af de naturtyper der er på udpegningsgrundlaget. Ligeledes vurderes det, at arterne på udpegningsgrundlaget vil få forbedrede levevilkår indenfor projektområdet. Derfor er det Vejle kommunes vurdering at projektet kan gennemføres uden en væsentlig negativ påvirkning af Natura2000-området, tværtimod vil projektet være med til at forbedre området.

Kommuneplan 2021-2033

Projektområdet ligger indenfor flere kommuneplansudpegninger.

Bevaringsværdigt landskab

Projektet ligger indenfor tre bevaringsværdige landskaber i Vejle Ådal; Tørskind, Vorks Issø og Vingsted til Haraldskær.

Tørskind har et stærkt karakteristisk tunneldalslandskab, der både har stærkt issøpræg ved Sønderkær, og et kuperet aflejrings- og dødislandskab. Her skal man være særlig opmærksom på, at ændringer af landskabets åbne naturpræg og kulturhistoriske værdier bør undgås, på udvidelser og ændringer af bebyggelsen samt sikre udsigter, også mod forhold i tilstødende landskabsområder.

Vork Issø er ligeledes et stærkt karakteristisk tunneldalslandskab med stærkt issø-præg, kendetegnet ved den brede flade dalbund omkranset af stejle skovklædte dalskrænter. For Vork Issø gælder der, at man skal bevare landskabets karakteristiske mønstre og strukturer, som særligt udgøres af åbne naturlige enge og kær i dalbund med diger, hegn og grøfter vinkelret på vandløb. Hermed bør tilgroning af dalbunden, herunder tilgroning i render og diger på tværs af åen i issøernes udstrakte flader, undgås. Samtidig skal man være særlig opmærksomhed på udvidelser og ændringer af bebyggelsen.

En mindre del af projektområdet ligger indenfor det bevaringsværdige landskab Vejle Ådal, Vingsted til Haraldskær, som er kendetegnet ved det urolige og kuperede terræn med dødisrelief og randmoræne, skabt af dødis og mindre gletsjerfremstød i kuldeperioder i slutningen af istiden. I dette landskab skal man være opmærksom på, at man tager afsæt i topografien og de gamle robuste skovpartier, levende hegn og skovsumpe, mens yngre beplantninger, pilekrat og nåleskove evt. fjernes med tiden. Ligeledes skal man undgå ændringer, der bryder landskabets karakteristiske mønstre og strukturer. Der bør arbejdes på at fjerne holme af hvid- og rødgran, buske og træer i render og diger på tværs af åen og opvækst omkring udsigtspunkter. Der bør desuden arbejdes på at synliggøre spor efter tidligere møllemiljøer m. v.

Med det konkrete projekt skal der ikke opføres bygninger, beplantes eller andet, som kan virke skæmmende på de tre landskaber. Arbejdet foregår udelukkende nede i terrænet og er med til at skabe mere naturlige forhold, samt føre Vejle Å tilbage til sit oprindelige forløb på de strækninger, hvor det er muligt. Dog vil man med projektet lave punktvis lukning af grøfterne. Dvs. grøfterne

mister deres funktion, men da de stadig vil være synlige i landskabet, er det vurderet, at det ikke strider imod beskrivelserne for Vork Issø. Overordnet set er det derfor vurderet, at projektet ikke strider imod de tre bevaringsværdige landskaber, som er en del af kommuneplanen 2021-2033.

Værdifulde kulturmiljøer

Projektområdet ligger også indenfor tre værdifulde kulturmiljøer, Tørskind, Lihmskov og Ravning.

Tørskind er en enklave under Bredsten sogn, som er udpeget som et kulturmiljø. Tørskind ligger i et naturskønt og stærkt kuperet dødisområde, hvor Vejle Å snor sig omkring området mod vest, syd og øst omgives. Bebyggelsen i området kendes fra 1524 og ejerlavet var langt op i 1800-tallet præget af hedebacker og overdrev, med enge langs Vejle Å. Vejstrukturen, der snor sig rundt i ejerlavet, er særdeles velbevaret. Den sydvestlige del omkring Runkenbjerg er kulturarvsareal, hvor der er flere stenalderbopladser. I den nordøstligste del af ejerlavet er udpeget et kulturarvsareal omkring resterne af det fredede Kolborg voldsted.

Lihmskov er en lille skovlandsby i den sydlige udkant af Nørup sogn. Terrænet er uroligt, præget af randmoræne og dødis, men jævnes ud mod nord på grænsen til Store Lihme. Lihmskov er en senmiddelalderlig rydningslandsby, nævnt første gang ca. år 1450. Landsbyen er løst opbygget, men med Vestergårdvejs som en gade med karakter af bygade. Den overordnede vejstruktur er velbevaret, og der er markante ejerlavsdiger med levende hegn mod St. Lihme i nord og Søgård i øst. Den nedlagte jernbanestrækning Vejle Vandelbanen, som i dag bruges rekreativt, løber igennem kulturmiljøet.

Ejerlavet omkring Ravning er udpeget til at være et kulturmiljø.

Kulturmiljøet er mættet af spor, der giver kulturhistorisk fortællerværdi fra oldtid til nutid og som kan ses i landskabet i form af f.eks. hulvejsspor, hærvejsspor, fredede gravhøje, Troldborg Ring og Ravningbroen, samt landsbyen Ravning og dennes stjerneudstyknings og station langs den oprindelige Vejle-Vandel-Grindsted Jernbane.

Fælles for de tre kulturmiljøer er, at de er sårbare overfor ændringer i arkitektur, bebyggelsesstruktur, veje, hegn, diger og omgivelser. Ravning er derudover også sårbar i forhold til grøfter og fægyder. Gravhøje og omgivelser ved Ravning er endvidere sårbare overfor terrænændringer, dybdepløjning og slørende beplantning.

Som en del af lavbundsprojektet lukkes der grøfter, men da grøfterne lukkes punktvis, vil de stadig være synlige i landskabet. Derudover ændres der ikke på de strukturer, som er karakteristisk for de tre kulturmiljøer. Lavbundsprojektet vurderes således ikke at påvirke de bærende værdier i kulturmiljøudpegningerne væsentligt.

Lavbundsareal og Lavbundsareal der kan genoprettes

Projektområdet er udpeget som Lavbundsareal og Lavbundsareal der kan genoprettes. Udpegningen er lavet med henblik på at fjerne kvælstof og fosfor fra det vand, der løber gennem områderne, eller der kan genoprettes som vådområde med henblik på at tilbageholde CO₂, hvilket netop er hensigten med projektet her, hvorfor det ikke strider imod denne udpegning.

Oversvømmelse og erosion

Projektområdet er også omfattet af udpegningen Oversvømmelse og erosion, men da projektet netop handler om at gøre arealerne mere våde og genskabe en mere naturlig hydrologi er det vurderet, at der ikke strider imod udpegningen.

Friluftsområde og støjfølsomt friluftsområde

For det almene friluftsliv er oplevelsen af naturlig ro samt udsyn over åbent vand eller landskab, særligt vigtig. Her stimuleres ens sanseindtryk på en anden måde, end den normale hverdag tilbyder. Udsigter er sårbare over for forstyrrende elementer såsom tekniske anlæg, skærmende beplantninger eller elementer med stærkt lys, genskin eller hurtige bevægelser fra eksempelvis vindmøller eller biler i bevægelser på store veje i horisonten. Ligeledes skal det sikres, at der i områder, hvor man kan opleve naturlig stilhed, ikke sker øgning i menneskeskabt støj eller visuel uro, som forringer oplevelsen af naturen.

Med det pågældende projekt laves der ikke anlæg, støjende aktiviteter eller beplantning, som kan påvirke området negativt. Samtidig sker der ikke ændringer af de etablerede friluftstilbud og ruter i området. Her er tale om et klima-lavbundsprojekt, hvor landskabet bliver mere naturligt og det er derfor vurderet, at det ikke strider mod udpegningen.

Andre kommuneplanudpegninger

Projektområdet ligger ligeledes indenfor udpegningerne Større sammenhængende landskaber, Særlige geologiske beskyttelsesområder, Naturområde, Potentielt naturområde, Særligt værdifuldt naturområde og Økologisk forbindelse. Det er vurderet, at klima-lavbundsprojektet ikke strider imod disse udpegninger da landskabet forbliver åbent og sammenhængende, der ikke etableres bygninger eller beplantning, som slører det geologiske landskab og da projektet er med til at skabe mere naturlige forhold i ådalen, som vurderes at gavne plante- og dyrelivet i området.

Høring

Vi har haft din sag til høring ved Vejle Museerne, Billund Lufthavn, parter, Vejle Spildevand vedr. søer og vandhuller.

Vejle Museerne har haft bemærkninger til fredede fortidsminder, som kan læses i afsnittet, omhandlede dette.

Vejle Spildevand og Billund Lufthavn har ikke haft nogen bemærkninger til projektet.

Udkastet har også været sendt i to ugers partshøring. I den forbindelse er der modtaget en enkelt bemærkning:

I skrivelsen (partshøringen) vi har modtaget den 1. april 2025 vedr. klima-lavbundsprojekt i Vejle Ådal nævnes bufferkapacitet i forbindelse med pludselige og store vandmængder – som en sikring af Vejle by.

Det er helt nyt for os at knytte klima-lavbundsprojektet op på en bufferkapacitet. Dette har aldrig været en del af projektet, og har ej heller været nævnt på møder eller forhandlinger med lodsejere. Vi opfatter dette som en helt ny tilføjelse til det oprindelige projekt, og hvis ådalen skal indeholde bufferzoner, kræver det en helt ny forhandling med lodsejerne.

Projektets primære formål er at reducere udledningen af drivhusgasser fra de drænedes engjorder og tilstødende landbrugsarealer. Det sker ved at genskabe den naturlige hydrologi i ådalen gennem afbrydning af dræn, lukning af grøfter og genslyngning af Vejle Å med tilløb. Tillægsgevinsten ved disse tiltag er, at de også laver en naturlig forsinkelse af vandet i ådalen ved nedbørshændelser. En forsinkelse – der sammen med alle øvrige tiltag i oplandet til Vejle – bidrager til at mindske problemerne med oversvømmelser i Vejle By.

Hvis der på et senere tidspunkt bliver behov for at placere større mængder klimavand i ådalen ved Vingsted, er det naturligvis et nyt, separat projekt, som Vejle Kommune vil gå i dialog med områdets lodsejere omkring. Men det er der ikke planer om for nuværende.

Baggrund for kommunens vurdering

Vores begrundelse for dispensationen / tilladelsen er, at det ansøgte klima-lavbundsprojekt vil være med til at genskabe en mere naturlig hydrologi i området, som vil gavne dyre- og plantelivet og på sigt være med til at skabe bedre natur i området. For de enkelte naturtyper er det vurderet, at tiltagene vil have en positiv effekt og ift. Natura 2000-området Egtved Ådal og de habitatnaturtyper, der er knyttet hertil, er det vurderet, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning, hverken under anlægsfasen eller efter endt projekt. Ligeledes er det vurderet, at projektet ikke strider imod formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen eller åbeskyttelseslinjen. Projektet strider heller ikke imod de retningslinjer, der er for de forskellige kommuneplansudpegninger, som gælder for projektområdet.

De forskellige vilkår er stillet for at sikre, at projektet udføres som det er beskrevet i den ansøgning, der ligger til grund for vurderingerne og for at sikre beskyttet natur med biologiske hot spots og habitatnatur bedst muligt under anlægsfasen. Ligeledes er der stillet vilkår til etableringen af søerne, som skal sikre gode forhold for dyre- og plantelivet, som kan indfinde sig i søerne og sikre at søerne falder naturligt ind i omgivelserne. Der er også stillet vilkår som skal sikre de arkæologiske lag og eventuelle fund, der gøres i forbindelse med projektets anlægsarbejde.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse. Kommunalbestyrelsens afgørelse vedrørende dispensation fra naturbeskyttelseslovens §§ 3, 16 og 18 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, mens tilladelsen efter planloven til etablering af søer kan påklages til Planklagenævnet. Se vejledningerne nedenfor.

Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Klageberettiget er:

- adressaten for afgørelsen (normalt ansøgeren);
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører;
- offentlige myndigheder;
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen;
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttet af natur
- landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø;
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager af væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Naboer og ejere af ejendomme omkring den ejendom, som afgørelsen vedrører, er ikke klageberettigede efter naturbeskyttelsesloven.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MIT-ID. Klagen sendes gennem

Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Kommunen sender via Klageportalen kommunens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter til Miljø- og Fødevareklagenævnet, vedhæftet den påklagede afgørelse og de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Gebyret betales via klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på nævnets hjemmeside.

Hvis der klages rettidigt, må en tilladelse ikke udnyttes, før klagen er afgjort, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Hvis du ønsker din sag prøvet ved domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra den dato, afgørelsen er meddelt eller offentliggjort. Uanset om der anlægges retssag, er man forpligtet til at rette sig efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, indtil domstolen måtte bestemme noget andet.

Klage til Planklagenævnet

Klageberettiget er:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- kommunen
- enhver, der har en retlig interesse i sagens udfald
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen på betingelse af, at foreningen eller organisationen har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer

Klage over denne afgørelse skal indgives via Klageportalen, som ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MIT-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Planklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal

du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videregiver herefter anmodningen til Planklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Kommunen sender via Klageportalen kommunens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter til Planklagenævnet, vedhæftet den påklagede afgørelse og de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse.

Din klage skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. I tilfælde, hvor en afgørelse træffes indirekte og således ikke meddeles eller offentliggøres, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor klageren har fået kendskab til afgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Gebyret betales via klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på nævnets hjemmeside.

Hvis der klages rettidigt over en landzonetilladelse eller en ekspropriationsafgørelse, har klagen opsættende virkning. Det betyder, at afgørelsen ikke må udnyttes, før klagen er afgjort, medmindre Planklagenævnet bestemmer andet. Andre klager har normalt ikke opsættende virkning, men udnyttelsen af afgørelsen sker på eget ansvar, da Planklagenævnet kan ændre afgørelsen.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser om forhold, der er omfattet af planloven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Venlig hilsen

Eva Meyer Rokkjær

Kopiorientering

Vejle Kommune
Projektleder Klaus Balleby

KLEBA@vejle.dk

DN Vejle
Att.: Uffe Rømer

dnvejle-sager@dn.dk

Bolig- og Planstyrelsen

planloven@bpst.dk

Friluftsrådet

vejle@friluftsradet.dk

DOF Vejle

vejle@dof.dk

DOF

natur@dof.dk

Vejle Museerne

museerne@vejle.dk

Sagro
Att: Signe Bundgaard Pedersen

sbp@sagro.dk

Landboretligt Udvalg
Att.: Bent Lune Nielsen

bel@lmo.dk

Landboretligt Udvalg
Att.: Lars Schmidt

las@khl.dk

Dansk Botanisk Forening
Jyllandskredsen

dbf.oestjylland@gmail.com

Slots- og Kulturstyrelsen

cfk@slks.dk

Danmarks Kulturarvs Forening
Att.: Jørgen Mejlsø

post@kulturarvsforening.dk

Friluftsrådet

fr@friluftsradet.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund

post@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Kano og Kajak Forbund

miljoudvalg@kano-kajak.dk

Dansk forening for Rosport

dffr@roning.dk

Vejle Kommune behandler personoplysninger om dig

(følgende oplysninger er alene relevant i sager om privatpersoner, enkeltmandsvirksomheder eller I/S)

Vi sender dig dette brev for at orientere dig om, at vi har indsamlet eller modtaget personoplysninger om dig. Efter databeskyttelsesforordningens artikel 13 og 14 skal vi nemlig give dig en række oplysninger, når vi indsamler og behandler personoplysninger om dig.

1. Vi er den dataansvarlige – hvordan kontakter du os?

Vejle Kommune er dataansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, som vi har indsamlet eller modtaget om dig. Du finder vores kontaktoplysninger nedenfor.

Vejle Kommune, Skolegade 1, 7100 Vejle

Telefon: 76 81 00 00, Mail: post@vejle.dk - CVR-nr.: 29189900

2. Kontaktoplysninger på databeskyttelsesrådgiveren

Hvis du har spørgsmål til vores behandling af dine oplysninger, er du altid velkommen til at kontakte vores databeskyttelsesrådgiver. Du kan kontakte vores databeskyttelsesrådgiver på følgende måder:

På mail: dpo.vejle@bechbruun.com

På telefon: 72 27 30 02

Via sikker post: <https://dpo.bechbruun.com/vejle>

Pr. brev:

DPO Vejle Kommune, Bech-Bruun Advokatpartnerselskab, Værkmestergade 2, 8000 Aarhus C

CVR nr.: 38538071

3. Formålene med og retsgrundlaget for behandlingen af dine personoplysninger

Vi behandler dine personoplysninger i forbindelse med sager om natur ved ansøgninger om / anmeldelser vedr. følgende:

- Anmeldelse, dispensation og meddelelse efter naturbeskyttelsesloven
- Anmeldelse og dispensation efter museumslovens § 29a
- Anmeldelse og tilladelse til bade- og bådebroer
- Landzonetilladelse
- Anmeldelse af genopdyrkningsret
- Anmeldelse af skovrejsning
- Bekæmpelse af kæmpebjørneklo

Retsgrundlaget for vores behandling af dine personoplysninger følger af:

- Naturbeskyttelsesloven
- Museumsloven
- Kystbeskyttelsesloven
- Miljøbeskyttelsesloven
- Miljømålsloven
- Planloven
- Lov om drift af landbrugsjorde
- Databeskyttelsesloven § 5, stk. 1
- Databeskyttelsesloven § 6, stk. 1 jf. Databeskyttelsesforordningen art. 6, litra e

4. Kategorier af personoplysninger

Vi behandler følgende kategorier af personoplysninger om dig:

- ☒ Almindelige personoplysninger
- ☒ CPR-nummer

Indsendes der andre personoplysninger af dig, som ikke er relevante for sagen, kan disse personoplysninger blive journaliseret men vil ikke indgå i sagens behandling.

5. Modtagere eller kategorier af modtagere

Vi videregiver eller overlader dine almindelige personoplysninger til følgende modtagere:

- Til parter i sagen, f.eks. i forbindelse med en partshøring, eller til andre relevante borgere i forbindelse med en eventuel nabohøring.
- Vi annoncerer større afgørelser på kommunens hjemmeside

Generelle modtagere:

- ☒ Andre offentlige myndigheder
- ☐ Databehandlere
- ☒ Eksterne rådgivere
- ☒ Andre modtagere: Foreninger, f.eks. Dansk Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og Dansk Botanisk Forening

Disse personoplysninger kan være omfattet af en eventuel efterfølgende aktindsigtssag.

6. Overførsel til modtagere i tredjelande, herunder internationale organisationer

Vi overfører dine personoplysninger til modtagere uden for EU og EØS:

- ☒ Nej ☐ Ja

7. Hvor stammer dine personoplysninger fra

Dette afsnit er kun udfyldt, når vi indsamler oplysninger om dig hos andre end dig selv.

8. Opbevaring af dine personoplysninger

Vi kan på nuværende tidspunkt ikke sige, hvor længe vi vil opbevare dine personoplysninger. Den periode vi opbevarer oplysninger i, afhænger af den konkrete sagsbehandling, opfyldelsen af formålet med behandlingen samt den relevante lovgivning på området. Når vores behandling af dine personoplysninger er afsluttet, opbevares oplysningerne efter bestemmelserne i arkivloven.

9. Automatiske afgørelser, herunder profilering

Vi anvender ikke automatiske afgørelser eller profilering i den konkrete behandling af dine personoplysninger.

10. Dine rettigheder

Efter Databeskyttelsesforordningen kan du til enhver tid benytte dig af dine rettigheder i forhold til Vejle Kommunes behandling af dine personoplysninger:

- Du har **ret til indsigt** i de oplysninger, som Vejle Kommune behandler om dig
- Du har **ret til at få rettet urigtige oplysninger** om dig selv
- I særlige tilfælde har du **ret til at få slettet personoplysninger** om dig
- Du har i visse tilfælde **ret til at få begrænset behandlingen** af dine personoplysninger
- Du har i visse tilfælde **ret til at gøre indsigelse** mod Vejle Kommunes ellers lovlige behandling

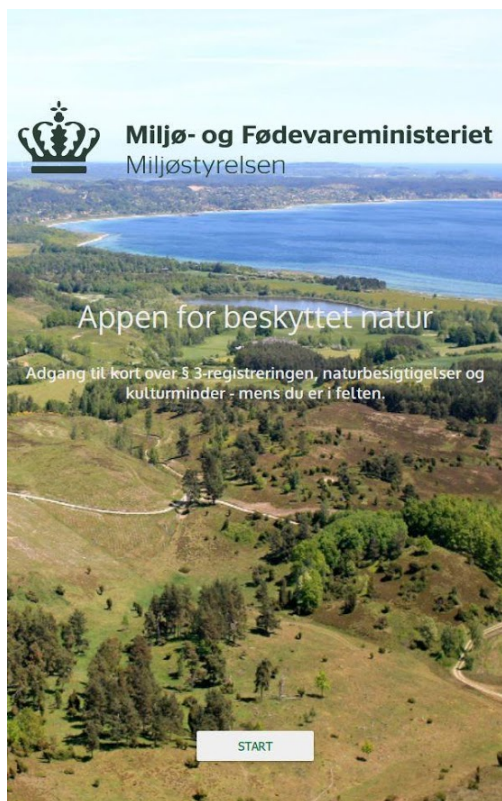
Hvis du vil gøre brug af dine rettigheder, skal du kontakte vores databeskyttelsesrådgiver. Se kontaktoplysninger i afsnit 2.

11. Retten til at trække samtykke tilbage

Hvis behandlingen af dine personoplysninger er betinget af et samtykke, har du til enhver tid ret til at trække dit samtykke tilbage. Hvis du trækker dit samtykke tilbage, har det først virkning fra dette tidspunkt. Det påvirker derfor ikke lovligheden af vores behandling af dine personoplysninger op til tidspunktet for tilbagetrækningen af dit samtykke.

12. Klagevejledning

Du har ret til at klage til Datatilsynet, hvis du er utilfreds med Vejle Kommunes behandling af dine personoplysninger. Du kan enten henvende dig til Vejle Kommunes databeskyttelsesrådgiver eller finde mere information og kontaktoplysninger på Datatilsynets hjemmeside www.datatilsynet.dk

Appen for beskyttet natur

Appen for beskyttet natur giver dig hurtig og nem adgang til den vejledende registrering af § 3-beskyttet natur, og udpegningen af § 3-beskyttede vandløb, lige præcis der, hvor du er. Appen giver dig også direkte adgang til at se besigtigelser, artsfund og øvrige informationer om de enkelte § 3-områder, samt arealernes score i Biodiversitetskortet og High Nature Value (HNV). Du kan også se, hvor der er fredede fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger.

Appen kan findes i din iTunes App Store eller på Google Play ved at søge på "beskyttet natur" eller "Miljøstyrelsen" eller ved at følge disse links:

[Download appen for beskyttet natur til Android](#)

[Download appen for beskyttet natur til Iphone](#)